

Konference o evropeizaci politických aktérů v Brně

Brno, 26. září 2008

Katedra mezinárodních vztahů a evropských studií Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně uspořádala v Brně 26. září 2008 mezinárodní konferenci na téma evropeizace politických aktérů ve střední Evropě. Tato konference, jejímž jednacím jazykem byla angličtina, se uskutečnila jako jeden z výstupů projektu Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky *Politici aktéři v procesu evropeizace a internacionalizace politického prostoru ČR*. Mezinárodní konference navázala na již uskutečněné semináře k problematice evropeizace českých politických stran v roce 2007 a k evropeizaci českých zájmových skupin v roce 2006.

Mezinárodní konference si kladla za cíl představit klíčové české politické aktéry – politické strany a zájmové skupiny – v komparativní perspektivě. Jako přirozený rámec pro komparaci blízkého typu byl zvolen kontext visegrádských států, které ve sledovaném období 90. let minulého století a současnosti byly nuceny čelit velmi podobným výzvám demokratické transformace, konsolidace a samozřejmě také evropeizace a internacionalizace.

První panel konference byl věnován politickým stranám. Pavel Pšejja se zabýval ve svém příspěvku zejména aspektem proměny programatiky relevantních českých formací v období let 2002–2006, ale stranou nepochybně ani otázky potenciálních proměn organizačních vzorců či mezinárodních vazeb českých politických stran. Dotkl se i problematiky přímého dopadu evropeizace na český stranický systém. Celkově však jeho výzkumy potvrdily spíše pesimistická očekávání ohledně přímých vlivů evropeizace na politické strany a stranický systém ČR. Polským stranám se věnovala Monika Bil. Její příspěvek byl zajímavý již tím, že namís-

to pojmu evropeizace používala termín vliv EU. Prezentovala výsledky frekvenční analýzy programů relevantních polských stran v národních volbách, přičemž zkoumala četnost výskytů odkazů k členství Polska v EU. Konstatovala pouze nevýrazné změny v mocenské pozici eurospecialistů v polských stranách. Na úrovni mezinárodní spolupráce polských stran s eurofederacemi zdůrazňovala Monika Bil zejména potřebu Občanské platformy a Práva a spravedlnosti nalézt adekvátní partnery na úrovni EU. Celkově však v kontextu vývoje po roce 2001 konstatovala jednoznačnou dominanci domácích témat v polské stranické politice. O slovenských politických stranách a stranickém systému referovala Karen Henderson, která se na pozadí slovenského příkladu pokusila o určitou redefinici pojmu evropeizace v kontextu výzkumu politických stran tak, aby byl tento koncept vhodnější pro aplikaci v nových členských zemích s postkomunistickou zkušeností. Zdůraznila zejména relativně větší význam, který je nutno přikládat aktivitám jednotlivých politiků, a také skutečnost, že agenda EU je často užívána jako nástroj podporující politické a ekonomické reformy tažené domácí potřebou. V případě Slovenska se tato argumentace potřebou „dohnat klub“ zemí EU projevila zejména po pádu kabinetu, v němž dominovalo Hnutí za demokratické Slovensko. Karen Henderson ovšem i ve slovenském případě konstatovala dominanci domácích témat. O maďarské situaci referovala ve svém příspěvku Agnes Batory. Zabývala se rovněž metodologickými aspekty výzkumu evropeizace, zejména otázkou, jak měřit význam evropeizačních změn v souvislosti se skutečností, že neexistuje žádný konsensus ohledně toho, jaké změny jsou nutné k indikaci přítomnosti evropeizačních procesů. Na rozdíl od Pavla Pšejji a Moniky Bil zpochybnila důraz kladený na výzkum stranické programatiky. Rovněž v případě Maďarska konstatovala Agnes Batory nedostatek přímých pozorovatelných

vlivů evropeizace, což souvisí s tím, že otázky evropské integrace jsou často příliš technického rázu na to, aby bylo možno mobilizovat jejich prostřednictvím voliče.

Druhý blok konference byl věnován problematice evropeizace zájmových skupin. Vít Hloušek prezentoval výsledky dlouhodobého výzkumu evropeizace zájmových skupin v Česku, který potvrdil daleko aktivnější přístup zájmových skupin k reakci na změny, jež evropeizace politiky jako takové přináší. Márton Kónya podal ve svém referátu přehled vývoje zájmových skupin v Maďarsku po roce 1989, přičemž se koncentroval spíše na formální aspekty jejich evropeizace. Pozornost věnoval zejména problematice transformace maďarského sociálního dialogu. Jacek Sroka se ve svém příspěvku pokusil propojit metodologické aspekty výzkumu kolektivní akce s výzkumem eurofederací zájmových skupin. V polském případě poukázal na skutečnost, že členství polských zájmových skupin v eurofederacích je mnohdy spíše formální a toto členství není využíváno k utváření efektivně fungujících sítí. V případě Polska tak lze konstatovat poměrně malou míru evropeizace, což Jacek Sroka demonstroval na příkladu proměn polského sociálního dialogu.

V rámci obou panelů proběhla také živá diskuse, jež se v obou případech týkala zejména metodologických aspektů zkoumání konkrétních aspektů evropeizace politických aktérů, respektive konceptualizace pojmu evropeizace tak, aby byl vhodný pro takto zaměřené výzkumy. V komparativní perspektivě visehradských zemí se rovněž potvrdil předpoklad, že zájmové skupiny budou reagovat na evropeizační výzvy pružněji, zatímco zdroje aktivit politických stran zůstávají stále koncentrovány primárně na domácí rovině, což prostor pro evropeizaci logicky dosti limituje.

Vít Hloušek

Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity

Konference „Indie a Čína: Přichází asijské století?“

Praha, 23. října 2008

Ústav mezinárodních vztahů Praha organizoval dňa 23. 10. 2008 konferenciu na tému „Indie a Čína: Přichází asijské století?“. Účelom zorganizovania a konania konferencie, s touto v našej oblasti menej rozoberanou témou, bolo vytvorenie monografie, ktorá by mohla byť vydaná ešte koncom tohto roka. Koordinátorom bol pán Rudolf Furst Ph.D., ktorý bude zároveň aj editorom súboru článkov. Cieľom monografie je popis vzostupu Indie a Číny z hľadísk blízkych jednotlivým vystupujúcim ako napríklad bezpečnosť, vojensko-strategická pozícia, ekonomika, prognózy a medzinárodné vzťahy. Komplexne sa touto oblasťou štúdia nezaobera samostatné pracovisko s konkrétnym tímom, ktorý by pracoval na súvisiacom projekte. Preto išlo o experiment s expertmi z iných inštitúcií. Konferencia bola rozdelená do troch základných panelov: bezpečnosť, ekonomické otázky, zahraničná politika. Prednášajúci prezentovali myšlienky a základné témy ôsmich paperov, ktoré sa v celej podobe stanú textami v monografii. Diskusii veľmi napomáhala možnosť vyjadrenia oponentov, ktorí boli vopred vybratí ku každému článku. Ich pripomienky sa mohli stať inšpiráciou na doplnenie, poopravenie alebo upresnenie, v budúcnosti publikovaných výstupov. Konceptia budúcej monografie a jej teoretické ukotvenie by vychádzalo z realistického a idealistického prístupu. Realistický prístup je relevantný z hľadiska bezpečnostných tém a idealistický pre ekonomické otázky a zahraničnú politiku. Metodologický priestor bol ponechaný na samotných autoroch. Hlavnou ideou konferencie a následne jej monografie bolo zdokumentovať a analyzovať vzostup Ázie. Ide o pokus o monografiou skôr s osvetovou úlohou. Pretože nie je možné zhrnúť všetky